

γιαννλαεύω Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γιάννι* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -*λαεύω*, περὶ τῆς ὅπ. βλ. Α. Α. Παπαδοπ., Λεξ. Ποντ. διαλ. καὶ *γιανγκασλαεύω*, *γιανγλαεύω* κτλ.

Κλίνω πρὸς τὰ πλάγια: Ἐγιανλάεψεν τὸ καράβ'

γιανναδάκι τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. *γιαννάδι* καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -*άκι*.

Τὸ ἀποδημητικὸν πτηνὸν Ἐρίθακος ὁ ἐρυθρόλαιμος (*Eri-thacus rubecula*), τῆς οἰκογ. τῶν Κοσσυφιδῶν (*Turdidae*). Συνών. *γιαννάκι* 2.

γιαννακάκι τό, Σάμ. (Μαραθόκ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *Γιάννακας*, μεγεθ. τοῦ *Γιάννης*, καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -*άκι*.

Ποικιλία σταφυλῶν μὲ ἀσπροκόκκινες ρῶγες.

Γιάννακας ὁ, πολλαχ. Ἰάννακας Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *Γιάν-νακας* Ἀμοργ. *Γιαννάκας* Λέσβ. Στερελλ. (Ἅγιος Κων-σταντ.) *Γιαννακάς* Εὐβ. (Κουρ.) *Γιαν-νακάς* Νίσυρ. Φολέγ.

Μεγεθ. τοῦ κυρ. ὄν. *Γιάννης* διὰ τῆς παραγωγῆς καταλ. -*ακας*. Οἱ ἐπὶ τῆς ληγούσης τονιζόμενοι τύποι κατὰ τὰ μεγεθ. εἰς -*ας*.

1) Ὑψηλόσωμος, εὐσωμος ἄνθρωπος φέρων τὸ ὄν. *Γιάν-νης*, ἐπαινετικῶς ἢ σκωπτικῶς πολλαχ.: Φρ. *Διάβ'κε* τὸ *Γιάννακα* (= ἀπώλεσε τὰς φρένας) Μακεδ. (Λακκοβ. Πάγγ.) Πβ. *Γιάννης* 1.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τύπ. *Γιάννακας* Ἀθῆν. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπ. (Ξηροκ. Σπάρτ. Τρίπ.) *Γιαννάκας* Ἀθῆν. Λέσβ., ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τύπ. *Γιάννακας* Στερελλ. (Κολάκ.) Σῦρ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τύπ. *Γιάννακας* Ἀμοργ. Πελοπ. (Γαργαλ. Καρβελ. Ξεχώρ.)

2) Τὸ πτηνὸν Φοινίκουρος ὁ ὠχρόουρος (*Phoenicurus ochrurus gibraltariensis*), τῆς οἰκογ. τῶν Κοσσυφιδῶν (*Turdidae*) Νίσυρ. Φολέγ. Συνών. *γιαννάκης*, *γιαν-νάκος*, *καλαντζής*, *κοκκινόκόλης*, *μαυ-ρογιάννα*, *τσουκαλάκος*, *χαλκιάς*. 3) Τὸ πτηνὸν Ἐρίθακος ὁ ἐρυθρόλαιμος (*Eri-thacus rubecula*), τῆς οἰκογ. τῶν Κοσσυφιδῶν (*Turdidae*) Κύθηρ. Πελοπ. (Ἄρν. Ζελίν. Καμίν. Λεβέτσ. κ.ά.). Συνών. βλ. εἰς λ. *Γιαννάκι* 2.

Γιαννάκης ὁ, κοιν. *Γιαννάξ* ὁ βόρ. ιδιῶμ. *Γιαν-νάκης* Ἀμοργ. *Γιαννάτης* Ἀστυπ. Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κάρυστ. Κο-νίστρ. Κουρ. Κύμ. κ.ά.) Λέσβ. Μύκ. Κάσ. Ἰαννάτης Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *Γιαννάτση* Τσακων. (Χαβουτσ.) *Γιαννακῆς* Κρήτ. Νίσυρ. Χίος *Γιαννατῆς* Στερελλ. (Δεσφ.) Σῦρ. Χίος.

Ἐκ τοῦ κυρ. ὄν. *Γιάννης* καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -*άκης*, περὶ τῆς ὅπ. βλ. -*άκης*. Ἡ λ. καὶ εἰς ἔγγρ. τοῦ 1740 ἀπὸ Παξοῦς. Βλ. Γ. Πετροπ., Νοταρ. πράξ. Παξῶν, σ. 280.

1) Θωπευτικῶς, τὸ κύρ. ὄν. *Γιάννης* κοιν.: Παροιμ. Ὅχι *Γιάννης*, (ἀλλὰ) *Γιαννάκης* (ἐπὶ τῶν παριστάντων ὅμοια πράγματα ὡς διάφορα ἢ προσπαθούντων νὰ εὑρουν διαφορὰς ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχουν) κοιν. *Τί Γιάννης, τί Γιαννάκης!* (συνών. μὲ τὴν προηγούμεν.) *Δὲν εἶναι Γιάννης παρὰ Γιαν-νάκης* (συνών. μὲ τὴν προηγούμεν.) κοιν. *Γιάννης πῆε-νε, Γιαν-νάτης γύρισε-νε* (ἐπὶ τῶν ἐπιστρεφόντων ἀπράκτων ἐξ ἀνα-τεθείσης ἐργασίας ἢ ἀμεταβλήτων ἐκ σπουδῶν ἢ ταξιδίου)

Μύκ. *Καλημέρα, βρὲ Γιαννάτσο*. — Ἄνου-κάτου, κ' τσιὰ 'ς τοῦ π'νάτσο' (συνών. *Γεῖά σου Γιάννη - Κοιν-κιά σπέρω*) Λέσβ.

Δὲ δὸν μέλει τὸ *Γιαννάκη*, | ἂν ἐχάθη τὸ βαδάκι (οὐ φροντὶς Ἰπποκλείδῃ) Πελοπ. (Λάστ.) Ἄσμ.

Γιαννάκη, τί τὰ φόρεσες τὰ γιορτινά σου ροῦχα, τὴν κόκκινη τὴ φέρμελη, τὸ πράσινο ταμπάρο; Πελοπ. (Δίβρ.)

Νὰ ζήσης, γέρο ἀδελικέ, τίνος εἶν' τ' ἀδελάκι;

— *Τσῆ ἐρημιᾶς, τσῆ σκοτεινιᾶς*, τοῦ γιοῦ μου τοῦ *Γιαννάκη* Κρήτ.

Ἄ *βαδρεντῆς*, *Γιαννάτση* μου, τσαὶ κἀνὴς τσαὶ παιδάτσι, θὰ πιάσης ψεῖρα 'ς τὸ γιακᾶ, κόνιδα 'ς τὸ μουστάτσι Ἰος

Κουν-νὶ κουν-νὶ τὸ διάλεε ὡς τὴμ-Μεγάλη βέφτη.

— *Γιὰ πές μου, βρὲ Γιαννάκη μου*, τί ἔκαμες τ' ἀλεύρι; (κουν-νὶ = σπυρὶ) Ἀμοργ.

Καὶ κεῖ βρῖσκει τὸ *Γιαννακῆ* σὲ τράπεζα στρωμένη Νίσυρ.

Οὔτε τὰ λόχρυσά μου θῶ οὔτε τὰ καμοχένια, μόνο σὰν ἔρτ' ὁ *Γιαννατῆς*, νὰ μὴ τὸν παρασφάξης (θῶ = θέλω· καμοχένια = τὰ ἐκ καμοχᾶ, εἰδους δαμασκη-νοῦ ὑφάσματος κατεσκευασμένα ἐνδύματα· παρασφάξης = λυπήσης, στενοχωρήσης) Χίος.

Μάννα μου, ἂν ἔρθῃ ὁ *Γιαννακῆς*, μὴ τ' ἀγοριομυλήσης Κρήτ. (Πεδιάδ.)

Ὁ *Γιαννακῆς* καὶ ὁ *Κωσταδῆς* εἶχαν ἀδελφοσύνη, ἀδελφοσύνη καὶ φιλιὰ κ' ἐτρώγανε κ' ἐπίνα (φιλιὰ = φιλία) Κρήτ. (Κριτσ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τύπ. *Γιαννάκης* Ἀθῆν. Πελοπ. (Ἀργ. Κόρινθ.) *Γιαννάξ* ὁ Θράκ. (Σουφλ.) Μακεδ. (Ἄνω Κώμ. Κάλιαν. Ροδολίβ.), ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τύπ. *Γιαννάκης* Νίσυρ. Πελοπ. (Βουρβουρ. Γαργαλ. Κοντογόν.) Νίσυρ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τύπ. *τοῦ Γιαννάκη* Μαθράκ. Πελοπ. (Μάν.) *τοῦ Γιαννάξ* Ἡπ. (Μέγα Περιστ.) Στερελλ. (Γαλαξ.) Τῆν. (Ἰστέρν.) *τοῦ Γιαννάκη* ἢ *Σφήνα* Πελοπ. (Κερπιν.), *τοῦ Γιαννάξ* ἢ *Βρύς* Θεσσ. (Πήλ.) *τοῦ Γιαννάξ* οὐ Λάκκους Ἡπ. (Μέγα Περιστ.), *τοῦ Γιαννάξ* ἢ *Μαγούλα* Θεσσ. (Καρ-ποχώρ.), *τοῦ Γιαννάξ* *τοῦ Μπουρούμ* Μακεδ. (Ἀρέθουσ.) *τοῦ Γιαννάξ* οἱ *Πλάκας* Θεσσ. (Πήλ.), *τοῦ Ζαννάτση* Ἀστυπ.

2) Ὁ νεοσύλλεκτος στρατιώτης σύνθη.: Ἡμῶνα *Γιαννάτσης* ἀκόμα, οὔτε ὄπλο εἶχα πιάσει οὔτε εἶχα φυλάξει σκοπὸς Ἀστυπ. 3) Τὸ πτηνὸν Φοινίκουρος ὁ ὠχρόουρος (*Phoenicurus ochrurus gibraltariensis*), τῆς οἰκογ. τῶν Κοσσυφιδῶν (*Turdidae*) Νίσυρ. Σῦρ. Φολέγ.: *Τὴ μιὰ εἶναι Γιαννακῆς καὶ τὴν ἄλλη ἀσπρόκολος* (ἐπὶ διπροσώπων. Ἐκ τῆς λαϊκῆς δοξασίας ὅτι τὸ πτηνὸν τοῦτο ἀλλάζει τὸ πρὸς τὴν οὐρὰν πτέρωμά του κατὰ τὸ θέρος καὶ γίνεται «ἀσπρόκολος»). Ἡ δο-ξασία αὕτη εἶναι ἐπιβιώσις ἀναλόγου ἀρχαίας. Βλ. Ἀριστοτ., Ζ. ἱστορ. 632^b 28). Συνών. βλ. εἰς λ. *Γιάννακας* 2.

4) Τὸ πτηνὸν Ἐρίθακος ὁ ἐρυθρόλαιμος (*Eri-thacus ru-becula*), τῆς οἰκογ. τῶν Κοσσυφιδῶν (*Turdidae*) Ἀνάφ. Ἰων. (Κρήν.) Κάμπ. (Ἐλυμπ.) Κρήτ. (Ρέθυμν. κ.ά.) Σίφν. Σύμ. Σῦρ. Χίος. Συνών. βλ. εἰς λ. *Γιαννάκι* 3.

5) Ὁ πλανήτης Ἀφροδίτη Στερελλ. (Δεσφ.) Συνών. *ἀστέ-ρας 1β*, *ἀστέρι 1γ*, *ἀστερινὸς 7*, *ἀστρίτσι 1γ*, *ἀστρο αὐγινὸ*, *ἀστρο τῆς αὐγῆς*, *ἀστρο τῆς ἡμέρας*, *ἀστρο βλακας*, *αὐγερινὸς 2*, *αὐγίτης*, *ἡμεράστρι 6* Ὑπὸ τὸν τύπ. *Ὁ Γιαν-νάξ* 'ς κ' ἢ *Μαργίτσα* πιθαν. ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Ὠ-ρίωνος Σάμ. (Μαυραντζ.): *Ὁ Γιαννάξ* 'ς *ζιβγαρίξ* μὴ τὰ

